

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут журналістики
Кафедра журналістики та нових медіа

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О. Б. Жильців
« 30 » 2020 р.



РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
Історія журналістики

для студентів

спеціальності: 061 журналістика

освітнього рівня: першого (бакалаврського)

освітньої програми: «Журналістика», «Міжнародна журналістика»

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 3024/20
Жильців
(підпис) (прізвище, ініціали)
« » 2020 р.

Київ – 2020

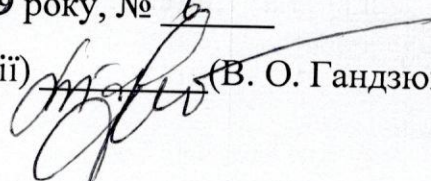
Розробник: *Євдокименко Ірина Миколаївна*, викладач кафедри журналістики та нових медіа Інституту журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладач: *Євдокименко Ірина Миколаївна*, викладач кафедри журналістики та нових медіа Інституту журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка.

Гондюл Олександра Дмитрівна, викладач кафедри журналістики та нових медіа Інституту журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри (циклової комісії) журналістики та нових медіа


Протокол від «20» 01 2010 року, № 6

Завідувач кафедри (голова циклової комісії)  (В. О. Гандзюк)


Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником проектної групи) _____

« » _____ 20 р.

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми (керівник проектної групи) _____ (В.О.Гандзюк)

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми (керівник проектної групи)  (М.С.Васьків)

Робочу програму перевірено « » _____ 20 р.

Заступник директора Інституту журналістики  О.А. Росінська

Пролонговано:

на 20 /20 н.р. _____ (_____), « » _____ 20 р., протокол № _____

на 20 /20 н.р. _____ (_____), « » _____ 20 р., протокол № _____

на 20 /20 н.р. _____ (_____), « » _____ 20 р., протокол № _____

на 20 /20 н.р. _____ (_____), « » _____ 20 р., протокол № _____

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ
I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІСТОРІЯ ЖУРНАЛІСТИКИ»

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Історія журналістики		
Вид дисципліни	обов'язкова	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	українська
Курс	1	1
Семестр	1-2	1-2
Кількість змістових модулів з розподілом	8	8
Обсяг кредитів	8	8
Обсяг годин, у тому числі	240	240
аудиторні	112	32
модульний контроль	16	-
семестровий контроль	30	30
самостійна робота	82	178
форма контролю	іспит	іспит

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Програма визначає перелік, обсяг, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів, необхідне навчально-методичне забезпечення.

Мета: дати студентам загальне уявлення про обставини заснування та функціонування періодичних видань в Україні та світі, забезпечити засвоєння ними основних етапів генези преси та її типологічних ознак, а також допомогти їм у систематизації історичних знань про основні тенденції розвитку зарубіжної та української журналістики.

Завдання:

- ознайомити студентів з процесом виникнення та розвитку журналістики, обумовленого різноманітними соціокультурними, історичними, технологічними та іншими факторами;
- розкрити закономірності розвитку світової та вітчизняної преси, інформаційних агентств, телебачення й радіомовлення;
- розглянути системи ЗМІ України та провідних країн, у сфері інформаційних технологій;
- ознайомити з наявною джерельною та історіографічною базою для вивчення особливостей розвитку зарубіжної та української журналістики.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ.

Навчальні результати/досягнення:

- застосовувати знання для формування загальної картини уявлень про основні тенденції розвитку зарубіжної та української журналістики;
- здійснювати відбір необхідної інформації з наявних джерел та літератури;
- вміти проводити наукову історичну експертизу відібраної інформації.
- критично аналізувати різноманітну інформацію з інтернет-джерел.
- самостійно мислити і формувати власні уявлення про той чи інший період в історії зарубіжної преси і журналістики.

Програмні результати:

ПРН 14 – Прогнозувати тенденції сучасного медійного ринку.

ПРН 18 – На основі здобутих знань вміти аналізувати різні види медійних продуктів та виступати в якості консультанта, експерта галузі.

Компетентності, яких набувають студенти, згідно із освітньо-професійними програмами «061.00.01 Журналістика» та «061.00.05 Міжнародна журналістика»:

Загальні: **ЗК2** – здатність критично мислити; **ЗК8** – здатність до когнітивної гнучкості; **ЗК10** – здатність до оцінки міжнародних політичних процесів, історичного та культурного контексту подій, тенденцій розвитку міжнародних відносин.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни «Історія журналістики: Історія зарубіжної журналістики» для денної форми навчання.

№	Назва теоретичних розділів	Разом	Розподіл годин між видами робіт					
			Аудиторні заняття				Самостійна робота	Іспит
			Лекційні заняття	Семинарські заняття	Індивідуальна робота	Модульний контроль		
Змістовий модуль I. ЗАРОДЖЕННЯ ЖУРНАЛІСТИКИ								
1	Періодизація історії журналістики.	4	2	2				
2	Зародження журналістики в античності.	7	2	2			3	
3	Рання християнська публіцистика.	7	2	2			3	
4	Публіцистика західноєвропейського Середньовіччя.	8	2	2			4	
	Модульна контрольна №1	2				2		
	Разом	28	8	8		2	10	
Змістовий модуль II. ЖУРНАЛІСТИКА XV–XVI СТ.								
5	Винайдення книгодрукування.	6	2	2			2	
6	Публіцистика Західної Європи XV–XVI ст.	8	2	2			4	
7	Становлення журналістики в Європі та світі.	8	2	2			4	
	Модульна контрольна №2	2				2		
	Разом	24	6	6		2	10	
Змістовий модуль III. ЄВРОПЕЙСЬКА ЖУРНАЛІСТИКА.								
8	Німецька журналістика.	7	2	2			3	
9	Журналістика Франції.	7	2	2			3	
10	Англійська журналістика.	7	2	2			3	
11	Російська журналістика.	7	2	2			3	
	Модульна контрольна №3	2				2		
	Разом	30	8	8		2	12	
Змістовий модуль IV. ЖУРНАЛІСТИКА У СВІТІ.								
12	Американська журналістика.	7	2	2			3	
13	Становлення журналістики в	7	2	2			3	

	країнах Азії, Африки і Латинської Америки.							
14	Історія виникнення радіо, телебачення та інтернету.	7	2	2			3	
	Модульна контрольна №4	2				2		
	Разом	23	6	6		2	9	
	Підготовка та проходження контрольних заходів	15						15
	РАЗОМ	120	28	28		8	41	15

4.2. Тематичний план навчальної дисципліни «Історія журналістики: Історія зарубіжної журналістики» для заочної форми навчання.

	Назва теоретичних розділів	Разом	Розподіл годин між видами робіт					Іспит
			Аудиторні заняття				Самостійна робота	
			Лекційні заняття	Семінарські заняття	Індивідуальна робота	Модульний контроль		
Змістовий модуль I. ЗАРОДЖЕННЯ ЖУРНАЛІСТИКИ								
1	Періодизація історії журналістики.		2	2			5	
2	Зародження журналістики в античності.						7	
3	Рання християнська публіцистика.						5	
4	Публіцистика західноєвропейського Середньовіччя.						7	
	Разом	28	2	2			24	
Змістовий модуль II. ЖУРНАЛІСТИКА XV–XVI СТ.								
5	Винайдення книгодрукування.						6	
6	Публіцистика Західної Європи XV–XVI ст.		2	2			7	
7	Становлення журналістики в Європі та світі.						7	
	Разом	24	2	2			20	
Змістовий модуль III. ЄВРОПЕЙСЬКА ЖУРНАЛІСТИКА.								
8	Німецька журналістика.		2	2			5	

9	Журналістика Франції.						7	
10	Англійська журналістика.						7	
11	Російська журналістика.						7	
	Разом	30	2	2			26	
Змістовий модуль IV. ЖУРНАЛІСТИКА У СВІТІ.								
12	Американська журналістика.		2	2			5	
13	Становлення журналістики в країнах Азії, Африки і Латинської Америки.						7	
14	Історія виникнення радіо, телебачення та інтернету.						7	
	Разом	23	2	2			19	
	Підготовка та проходження контрольних заходів							15
	РАЗОМ	120	8	8			89	15

4.3. Тематичний план навчальної дисципліни «Історія журналістики: Історія української журналістики» для денної форми навчання.

№	Назва теоретичних розділів	Разом	Розподіл годин між видами робіт					Іспит
			Аудиторні заняття					
			Лекційні заняття	Семінарські заняття	Індивідуальна робота	Модульний контроль	Самостійна робота	
Змістовий модуль I. ВІД ЖУРНАЛІСТИКИ В УКРАЇНІ ДО УКРАЇНСЬКОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ.								
1	Зародження та методологічні проблеми вивчення української журналістики	6	2	2			2	
2	Харківська журналістика 1810-1820-х років.	6	2	2			2	
3	Українська альманахова журналістика 1830-1840-х років	7	2	2			3	
4	Українська журналістика в Росії в добу "великих реформ"	7	2	2			3	
	Модульна контрольна №1	2				2		
	Разом	28	8	8		2	10	
Змістовий модуль II. ПЕРІОД ЗДОБУТТЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПРИТОМНОСТІ								

5	Особливості розвитку української журналістики в Австро-Угорщині у другій половині XIX ст.	8	2	2			4	
6	Періодичні видання «радикальної» політичної течії на галицьких землях	8	2	2			4	
7	Репресивні заходи російського уряду проти українського слова.	8	2	2			4	
	Модульна контрольна №2	2				2		
	Разом	26	6	6		2	12	

Змістовий модуль III.

УКРАЇНЬКА ЖУРНАЛІСТИКА ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ XX СТ.

8	Національно-патріотична преса початку XX століття у боротьбі за державність та незалежність українського народу.	7	2	2			3	
9	Українська журналістика доби Першої світової війни та визвольних змагань	6	2	2			2	
10	Преса Радянської України - 1920-1930-ті рр. Українська еміграційна преса 20-40-х рр. XX ст.	8	2	2			4	
	Модульна контрольна №3	2				2		
	Разом	23	6	6		2	9	

Змістовий модуль IV.

УКРАЇНЬКА ЖУРНАЛІСТИКА ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ XX СТ.

11	Українська преса періоду другої світової війни - 1941-1945 рр. Встановлення тоталітарної журналістики - 1945-1990-й рр.	6	2	2			2	
12	Українська преса поза межами України, преса української діаспори - 1945-1990 рр.	7	2	2			3	
13	Українська підпільна й неформальна преса, самвидав - 1960-1990 рр; напівлегальні видання - 1957-1990 рр.	6	2	2			2	
14	Преса періоду розбудови	7	2	2			3	

української державності - 1991 рік і до наших днів.								
Модульна контрольна №4	2					2		
Разом	28	8	8			2	10	
Підготовка та проходження контрольних заходів	15							15
РАЗОМ	120	28	28			8	41	15

4.4. Тематичний план навчальної дисципліни «Історія журналістики: Історія української журналістики» для заочної форми навчання.

№	Назва теоретичних розділів	Разом	Розподіл годин між видами робіт					
			Аудиторні заняття				Самостійна робота	Іспит
			Лекційні заняття	Семінарські заняття	Індивідуальна робота	Модульний контроль		
Змістовий модуль I.								
ВІД ЖУРНАЛІСТИКИ В УКРАЇНІ ДО УКРАЇНСЬКОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ.								
1	Зародження та методологічні проблеми вивчення української журналістики	7	2	2			3	
2	Харківська журналістика 1810-1820-х років.	5					5	
3	Українська альманахова журналістика 1830-1840-х років	5					5	
4	Українська журналістика в Росії в добу «великих реформ»	5					5	
	Разом	22	2	2			18	
Змістовий модуль II.								
ПЕРІОД ЗДОБУТТЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПРИТОМНОСТІ								
5	Особливості розвитку української журналістики в Австро-Угорщині у другій половині XIX ст.	9	2	2			5	
6	Періодичні видання «радикальної» політичної течії на галицьких землях	9					9	
7	Репресивні заходи російського уряду проти українського слова.	9					9	

		Разом	27	2	2			23	
Змістовий модуль III.									
УКРАЇНСЬКА ЖУРНАЛІСТИКА ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТ.									
8	Національно-патріотична преса початку ХХ ст. у боротьбі за державність та незалежність українського народу.	6	2	2				2	
9	Українська журналістика доби Першої світової війни та визвольних змагань.	8						8	
10	Преса Радянської України - 1920-1930-ті рр. Українська еміграційна преса 20-40-х рр. ХХ ст.	8						8	
	Разом	22	2	2				18	
Змістовий модуль IV.									
УКРАЇНСЬКА ЖУРНАЛІСТИКА ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТ.									
11	Українська преса періоду другої світової війни - 1941-1945 рр. Встановлення тоталітарної журналістики - 1945-1990-й рр.	8	2	2				4	
12	Українська преса поза межами України, преса української діаспори - 1945-1990 рр.	9						9	
13	Українська підпільна й неформальна преса, самвидав - 1960-1990 рр; напівлегальні видання - 1957-1990 рр.	8						8	
14	Преса періоду розбудови української державності - 1991 рік і до наших днів.	9						9	
	Разом	34	2	2				30	
	Підготовка та проходження контрольних заходів	15							15
	РАЗОМ	120	8	8				89	15

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. «ІСТОРІЯ ЖУРНАЛІСТИКИ: ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ».

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І.

ЗАРОДЖЕННЯ ЖУРНАЛІСТИКИ

Лекція № 1. Періодизація історії журналістики (2 год).

Основні періоди розвитку цивілізації Е. Тоффлера. Історичні типи розвитку цивілізації Р. Дебре. Типи журналістики за О. Рожковим. Періодизація журналістики як засобу комунікації.

Семінарське заняття № 1 (2 год).

1. Об'єкт та предмет курсу «Історія зарубіжної журналістики».
2. Сучасні підходи до періодизації історії зарубіжної журналістики.
 - 2.1. Основні періоди розвитку цивілізації Е. Тоффлера.
 - 2.2. Історичні типи розвитку цивілізації Р. Дебре.
 - 2.3. Типи журналістики за О. Рожковим.
3. Періодизація журналістики як засобу комунікації.

Лекція № 2. Зародження журналістики в античності (2 год).

Попередники преси у Стародавній Греції. Софістика й ораторське мистецтво. Епоха еллінізму. Пражурналістські явища Стародавнього Риму. Перші офіційні видання заправління Юлія Цезаря.

Семінарське заняття № 2 (2 год).

1. Пражурналістські явища в Давній Греції.
2. Проаналізуйте основні види промов. Наведіть найкращі історичні зразки. Одну з промов проаналізуйте за таким планом: назва, тема, рік написання, тип промови, структура, головні стильові засоби, прийоми впливу на аудиторію.
3. Усні й письмові пражурналістські явища в Давньому Римі.
4. Підготуйте інформацію про одного з давньогрецьких або давньоримських ораторів (Солон, Горгій, Лісій, Ісократ, Фемістокл, Ефіальт, Гіперід, Лікурґ, Демосфен, Арістотель, Марк Юній Брут, брати Гракхи та ін.).
5. Підготуйте розповідь на одну з тем: «Творчість Цицерона – вершина ораторського мистецтва античності», «Промови Цицерона проти Катіліни як публічна політична зброя», «Теоретичні праці Цицерона про ораторство (основні положення)», «Мова і стиль промов Цицерона».
6. Проаналізуйте одну з промов Цицерона за таким планом: назва, тема, рік написання, тип промови, структура, головні стильові засоби, прийоми впливу на аудиторію.
7. Підготуйте розповідь на одну з запропонованих тем: «Публіцистика і ораторство Юлія Цезаря», «Особливості політичної публіцистики у «Записках...» Юлія Цезаря».
8. Публіцистичні жанри античності I–II ст.: публіцистика Сенеки та сатиричні діалоги Лукіана.

Лекція № 3. Рання християнська публіцистика (2 год).

Виникнення християнства. Публіцистика Старого та Нового Завітів. Проповіді апостола Павла. Західна та східна традиції християнства.

Лекція № 4. Публіцистика західноєвропейського Середньовіччя (2 год).

Загальна характеристика культури Середньовіччя. Види усної публіцистики. Проповідники Середньовіччя. Відродження політичної промови. Розвиток письмової публіцистики. Політична публіцистика Франції та Англії. Перші університети Європи.

Семінарське заняття № 3 - 4 (4 год).

1. Загальна характеристика епохи Середньовіччя. Роль церкви в духовному житті епохи.

2. Система пражурналістських явищ Середньовіччя.

3. Усна й письмова середньовічна публіцистика Візантії та Риму.

4. Лукіана називали «прометеєм красномовства». Доведіть справедливість цих слів, прочитавши та проаналізувавши його «Похвалу мусі».

5. Підготуйте виступ на одну з тем: «Причини виникнення християнства», «Старий і Новий Завіти», «Публіцистика Нового Завіту (св. Матвій; св. Марк; св. Лука), «Послання апостола Павла», «Ісус Христос – реальність чи міф?»

6. Підготуйте виступ на одну з тем: «Творчість найвизначніших представників західної традиції та східної традиції християнства» (Єронім Стридонський; Амбросій Медіоланський; Аврелій Августин. Григорій Богослов; Василь Великий; Іван Златоустий).

7. Бертольд Регенсбурзький або просто «простонародний»?

8. Підготуйте інформацію про діяльність Кола ді Рієнці. Використовуйте також твори мистецтва, присвячені йому (опера Р. Вагнера «Рієнцо, последний трибун», роман М. Дрюона «Лилия и лев», вірш О. Барбюса «Кола ди Рієнці» та ін.).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ЖУРНАЛІСТИКА XV–XVI СТ.

Лекція № 5. Винайдення книгодрукування (2 год).

Основні чинники розквіту науки в XV–XVI ст. Попередники друку. Винайдення книгодрукування. Йоганн Гутенберг. Книгодрукування в інших країнах.

Семінарське заняття № 5 (2 год).

1. Діяльність відомих книгодрукарів:

- Й. Гуттенберг,

- В. Кекстон,

- А. Мануцій,

- І. Федоров.

2. Початок книгодрукування в Китаї.

3. Боротьба церкви проти друкованих книг.

Лекція № 6. Публіцистика Західної Європи XV–XVI ст. (2 год).

Антицерковна й політична публіцистика. Публіцистика епохи Реформації. Публіцистика Мартіна Лютера, Томаса Мюнцера, Йогана Рейхліна і Ульріха фон Гуттена. Еразм Роттердамський.

Семінарське заняття № 6 (2 год).

1. Духовний клімат Європи в епоху Відродження. Ідеологічне протистояння католицизму, протестантизму й гуманізму.
2. Публіцистика. Лоренцо Валла
3. Публіцистична діяльність Нікколо Маккіавеллі. Політичний трактат «Державець».
4. Публіцистика в епоху Реформації:
 - Мартін Лютер;
 - Томас Мюнцер;
 - Йоган Рейхлін;
 - Ульріх фон Гуттен;
 - Еразм Роттердамський та його «Домашні бесіди».
5. Історію виникнення поштового зв'язку. Створення державних поштових служб у європейських країнах у XVI–XVII ст.

Лекція № 7. Становлення журналістики в Європі та світі (2 год).

Передвісники періодичних видань. Рукописні газети Італії. Рукописні газети Німеччини. Попередники преси Англії, Франції, Росії.

**ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III.
ЄВРОПЕЙСЬКА ЖУРНАЛІСТИКА.**

Лекція № 8. Німецька журналістика (2 год).

Епоха Відродження, поява перших рукописних видань. Поява перших періодичних друкованих видань. Епоха Просвітництва, поява морально-повчальних журналів, за англійським зразком. Період об'єднання Німеччини в єдину державу. Зростання націоналістичних і шовіністичних настроїв в журналістиці, поява нацистів і нацистської преси. Період поділу Німеччини на дві незалежні держави ФРН і НДР і відповідно двох моделей функціонування ЗМІ: соціалістичної і капіталістичної. Період функціонування ЗМІ в єдиній Німеччині в умовах ринку.

Семінарське заняття № 7, № 8 (3 год).

1. «Фуггер-газети» («Fugger-zeitungen») банкірського будинку Фуггерів.
2. «Relatio Historica» («Відомості історії про події на Кельнському з'їзді» Михайла фон Айтцинга. Основний зміст Кельнської суперечки.
3. Страсбурзька й Аугсбурзька газети. Діяльність Й. Каролуса.
4. Франкфуртські газети.
5. Тижневі газети інших міст Німеччини.
6. Журнальна періодика Німеччини. Морально-повчальні видання «Der Vernunfter» («Розумник», 1713 – 1714), «Die Lustige Fama» («Веселий поголос», 1718), «Der Freigeist»
7. Цензура у Німеччині.

8. Партійна преса Німеччини.
9. Діяльність Отто фон Бісмарка у галузі преси.
10. Газетно-журнальні концерни Німеччини ХІХ ст.
11. Німецька преса ХХ ст.

Лекція № 9. Журналістика Франції (2 год).

Початковий період розвитку французької преси. Період Великої французької революції. Період правління Директорії та Наполеона Бонапарта. «Золотий вік» французької преси (1814-1914рр.). Зародження щоденної регіональної преси. Період Першої світової війни і міжвоєнний період (1914-1940рр.). Період нацистської окупації, Друга світова війна. Післявоєнний період. Сучасний етап розвитку щоденної регіональної преси.

Семінарське № 7, № 9 (2 год).

1. Голландська преса.
2. Початки французької журналістики.
3. Рішельє та Мазаріні – опікуни перших французьких газет.
4. Теофраст Ренодо – перший професійний журналіст. Значення «Ля Газетт» для розвитку журналістики.
5. Журнальна періодика. «Журнал вчених» («Journal des Savants»).
6. Журнал «Новини літературної республіки» («Nouvelles de la republique des lettres») П'єра Бейля.
7. Журнал «Галантний Меркурій» («Mercure galant»).
8. Жанрове різноманіття французької преси.
9. Особливості цензурних заборон у Франції.

Лекція № 10. Англійська журналістика (2 год).

Журналістика часів Великої англійської революції (1640–1660), реставрації Стюартів, «Славної революції» (1688–1689). Журналістика епохи англійського Просвітництва. Англійська преса в умовах боротьби за відміну «податків на знання». Диференціація англійської преси. Поява масових видань. Газетно-журнальний ринок Англії в умовах монополізації засобів масової інформації (20–50-і роки ХХ ст.). Преса в системі сучасної англійської журналістики.

Семінарське № 7, № 10 (3 год).

1. Початки англійської журналістики. «English Mercury» 1588 р.
2. Діяльність Н. Беттера і Н. Боурна. «Вісті, або Тижневі новини з...» («Courante, or Weekly Newes from Italy, Germane, Hungary, Poland, Bohemia, France and the Low Countreys»).
3. Діяльність Марчмонта Нідхема.
4. «Лондонська газета» («The London Gazette»).
5. «Щоденні куранти» («The Daily Courante»).
6. Перший англійський журнал «Філософські праці Королівського товариства» («Philosophical Transactions of the Royal Society») Генрі Олденбурга.
7. Цензурні заборони в Англії.

8. Особливості просвітницької журналістики Англії.
9. Ідеологія Просвітництва у памфлетах і трактатах Д. Дефо
10. Політична злободенність публіцистики Дж. Свіфт.
11. Епоха персонального журналізму. Журналістська діяльність Д. Аддісон та Р. Стіль (журнали «The Tatler» (1709 – 1710), «The Spectator» (1711 – 1712), «The Guardian» (1713) тощо).

Лекція № 11. Російська журналістика (2 год).

Зародження періодики в Російській імперії, доба Просвітництва. Просвітницька діяльність М. В. Ломоносова. Поява та розвиток журнальної періодики літературно-сатиричного спрямування «Трудолюбивая пчела» А. Сумарокова, «Трутень» і «Живописец» Н. Новикова, «Друг честных людей» Д. Фонвізіна, «Зритель», «Почта духов» І. Крилова. Розширення типології та географії російських журналів «Российский театр», «Московский журнал», «Российский магазин». Російська журналістика на початку ХІХ ст.

Семінарське заняття № 7, № 11 (2 год).

1. «Вестовые письма» або «Куранты» як перше періодичне видання Російської імперії.
2. Перша друкowana газета Росії – «Ведомости».
3. «Санкт-Петербургские ведомости». Герард Фрідріх Міллер як перший редактор-упорядник газети.
4. «Исторические, генеалогические и географические примечания».
5. Журналістська та просвітницька діяльність М. Ломоносова.
6. Періодика Московського університету. «Московские ведомости».
7. «Ежемесячные сочинения, к пользе и увеселению служащие».
8. Сатирична журналістика другої половини ХVІІІ століття: журнал «Всяка всячина» та її «онуки».
9. Журналістська діяльність Н.І. Новикова та його журнали «Трутень» і «Живописець».

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІV. ЖУРНАЛІСТИКА У СВІТІ.

Лекція 12. Американська журналістика (2 год).

Початки журналістики на Північноамериканському материкау. Журналістика періоду боротьби за незалежність. Розвиток преси першої половини ХІХ ст. Діяльність Б. Франкліна. Розвиток преси першої половини ХІХ ст. «Penny press» як новий тип видань. Журналістика часів Громадянської війни та Реконструкції. Націєтворча роль преси США другої пол. ХІХ ст. «Associated Press» як провідна американська інформаційна агенція. Джозеф Пулітцер як основоположник нових стандартів американської журналістики.

Семінарське заняття № 12 (2 год).

1. Початки американської журналістики.
2. Тематична спрямованість періодики.
3. Преса періоду боротьби за незалежність.

4. «Penny press»: особливості нових видань.
5. Періодика в роки Громадянської війни.
6. П'ять тенденцій розвитку американської журналістики у період Реконструкції.
7. Представники американської журналістики та їх здобутки.

Лекція 13. Становлення журналістики в країнах Азії, Африки і Латинської Америки (2 год).

Видання для колонізаторів. Світські видання для корінного населення. Релігійна (місіонерська) преса для корінного населення. Перші патріотичні видання. Національна преса в колоніях та напівколоніях

Семінарське заняття № 13 (2 год).

1. Видання для колонізаторів.
2. Світські видання для корінного населення.
3. Релігійна (місіонерська) преса для корінного населення.
4. Національна преса у колоніях та напівколоніях.
5. Перші патріотичні видання.
6. Становлення індійської журналістики.
7. Китайська журналістики XIX ст.

Лекція 14. Історія виникнення радіо, телебачення та інтернету (2 год).

Технічний прогрес та еволюція системи радіомовлення. Зародження радіомовлення в США. Розвиток радіомовлення у Європі. Система радіомовлення Великобританії. Державна монополія французького радіомовлення. Система радіомовлення Німеччини. Система радіомовлення Радянського Союзу. Історія технічного розвитку телекомунікаційних систем. Історія виникнення інтернету. Інтернет як військові технології. Мережеві видання.

Семінарське заняття № 14 (2 год).

1. Історія виникнення радіо.
2. Історія виникнення телебачення.
3. Інтернет як сучасний вид медіакомунікації.

5.2. «ІСТОРІЯ ЖУРНАЛІСТИКИ: ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I.

ВІД ЖУРНАЛІСТИКИ В УКРАЇНІ ДО УКРАЇНСЬКОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ.

Лекція №1 Зародження та методологічні проблеми вивчення української журналістики (2 год).

Передумови виникнення та національні джерела української журналістики. Проблема періодизації історії української журналістики. Найвні концепції. Суперечність інтересів академічної і навчальної науки. Методологічні проблеми історії журналістики й необхідність

поліфункціонального підходу до її вивчення. Обсяг предмета історії журналістики. Перші періодичні видання. «Gazett de Leopold» – перша тижнева газета в Україні. Періодичні видання французькою, німецькою й польською мовами у Львові, їх зміст, орієнтація, видавці.

Семінарське заняття № 1 (2 год).

1. Економічні та політичні передумови зародження журналістики.
2. Технічне та культурне підґрунтя появи журналістики.
3. «Велесова книга» - міф чи реальність.
4. «Ізборники Святослава».
3. «Літопис Руський».
4. Публіцистика Київської Русі.
5. Кобзарництво та усна народна творчість як національні джерела української журналістики.
6. Полемічна література.
7. Козацькі літописи.
8. Творчість мандрівних дяків.

Лекція № 2 Харківська журналістика 1810-1820-х років (2 год).

«Харьковский еженедельник» та його характеристика. Культурне середовище в Харкові та умови, що склалися тут для розвитку журналістики. «Харьковский демокрит». Василь Маслович як видавець сатиричного журналу. Програма журналу. «Украинский вестник». Загальна характеристика. Рубрики журналу. Наукові матеріали часопису. Концепція «мальовничої прози» як естетична програма журналу. «Харьковские записки». Театральна критика в журналі. Характер «Украинского домовода» та причини його закриття. «Харьковские известия». Структура газети, авторські матеріали. Ініціативи харківських журналістів у справі видання нового журналу - «Украинский журнал».

Семінарське заняття № 2 (2 год).

1. Перші видання на українських землях: специфіка формування інформаційного контенту.
 2. Газета «Харьковский еженедельник» – перше видання в Східній Україні.
 3. Перший журнал сатири й гумору «Харьковский Демокрит». Жанрові особливості літературного матеріалу.
 4. «Украинский вестник» (1816–1819) – перший громадсько-політичний і літературно-науковий журнал в Україні. Загальна характеристика видання.
 5. Характеристика інших харківських видань: «Украинский домовод», «Харьковские известия».
 6. «Украинский журнал» (1824–1825): історія його створення, редакторська діяльність П. Гулака-Артемовського та О. Склабовського. Видавнича програма журналу.
- #### **Лекція № 3 Українська альманахова журналістика 1830-1840-х років (2 год).**

Харківська школа романтиків і початки її видавничої діяльності. Ізмаїл Срезневський та його гурток. Естетична програма харківських романтиків. «Украинский альманах» як утілення цієї програми: засади, автори, твори. Загальна характеристика альманаху «Утренняя звезда» та її значення. «Руська трійця» та її альманах «Русалка Дністровая», основні засади упорядкування та її значення. Альманах Є. Гребінки «Ластівка» – загальна характеристика. Значення альманаху. Харківські альманахи О. Корсуна «Сніп» та І. Бецького «Молодик». «Южный русский сборник» А. Метлинського. Альманах «Киевлянин» М.Максимовича. Збірники творів М.Максимовича «Украинец» як завершення його журналістської видавничої програми.

Семінарське заняття № 3 (2 год).

1. Загальна характеристика українських альманахів 30 – 40-х рр. ХІХ ст. Соціальна спрямованість і жанрова різноманітність матеріалів. Висвітлення ідей національної свідомості та демократизму.
2. «Украинский альманах»: історія створення видання та редакційний колектив. Значення альманаху в історії української журналістики.
3. «Утренняя звезда» І. Петрова. Місце альманаху в добу романтизму.
4. «Ластівка» Є. Гребінки, історія створення видання. Твори романтичного та реалістичного стилю. Редакційні матеріали видавця («Так собі до земляків», «До побачення»). Відгуки сучасників.
5. «Сніп» О. Корсуна. Художньо-стильова багатоманітність творів (публікація оригінальних творів М. Костомарова, М. Петренка, В. Писаревського; українські переклади віршів Ф. Петрарки, Дж. Г. Байрона, чеських народних пісень тощо). Запровадження фонетичного принципу написання слів іншомовного походження.
6. «Молодик» І. Бецького. Участь Г. Квітки-Основ'яненка, М. Костомарова, В. Карабіна у підготовці видання. Допомога Т. Шевченка під час підготовки збору матеріалів для альманаху. Втілення ідеї літературного «возз'єднання Русі».
7. Альманах М. Максимовича «Киевлянин»: зміст і структура видання.

Лекція № 4 Українська журналістика в Росії в добу «великих реформ» (2 год).

Альманахи «Записки о Южной Руси» і «Хата» Пантелеймона Куліша. Історія та загальна характеристика видання. Журнал «Основа» та його роль в розвитку української літератури. Програма часопису, редактор та керівне ядро «Основи». Художня література на сторінках журналу. Т. Шевченко і «Основа». Наукові, публіцистичні та літературно-критичні матеріали «Основи». Газета Леоніда Глібова «Черниговский листок». Заснування газети. Особистість Л. Глібова та характер його видання.

Семінарське заняття № 4 (2 год).

1. «Южный русский сборник» А. Метлинського – останній альманах Харківської школи романтиків, свідок розпочатого наступу на українську гуманітарну галузь і націоцентричну науку.
2. «Записки о Южной Руси»: видавничий проект друкарні П. Куліша, перше меценатське видання в Україні, «енциклопедія розмаїтих відомостей про народ, що говорить мовою південно-руською».
3. «Хата» – взірць пізньої альманахової традиції. Програмова стаття П. Куліша «Передне слово до громади (Погляд на українську словесність)».
4. Журнал «Основа» та його роль в розвитку української журналістики: історія, літературні й наукові здобутки, світоглядні позиції.
5. Авторський видавничий проект Л. Глібов – газета «Черниговский листок». Історія створення й існування газети в умовах не лише цензурного, а й фінансового тиску.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.

ПЕРІОД ЗДОБУТТЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПРИТОМНОСТІ

Лекція № 5 Особливості розвитку української журналістики в Австро-Угорщині у другій половині XIX ст. (2 год).

Становище українства в Австрії. Революція 1848 р. «Весна народів». Національно-визвольний рух українців. Головна Руська Рада, її політична та культурно-освітня діяльність. Чинники українського національного відродження в Галичині. Москвофільська журналістика. Москвофільство як панславізм. Періодика москвофілів. Офіційні видання австрійського уряду. Громадсько-політичні газети і журнали. Літературно-наукові часописи. Фахові та спеціалізовані видання. Газета «Слово. Газета «Зоря Галицька». Народовська журналістика. Журнали «Вечерниці», «Мета», «Нива», «Русалка». Газети «Батьківщина» і «Діло». Журнал «Правда». Заснування журналу «Зоря». Перехід журналу у власність НТШ. Історія газети «Буковина». О.- Ю. Федькович. «Літературно-науковий вістник».

Семинарське заняття № 5 (2 год).

1. Два напрямки розвитку української преси: москвофільський та народовський. Періодика москвофілів: офіційні видання австрійського уряду, громадсько-політичні газети та журнали, літературно-наукові часописи, фахові та спеціалізовані видання.
2. Діяльність «Руської трійці». Газета «Зоря Галицька»: історія створення, періоди існування газети, причини занепаду.
3. Літературно-політичний часопис «Слово», його виникнення, суспільно-національне «обличчя», способи розповсюдження, додатки, редакція та співробітники, зміст видання, оцінка.
4. Народження української народовської преси.
 - 4.1. Товариство «Руська бесіда» (1861–1939).
 - 4.2. Театр Товариства «Руська бесіда» (1864–1924).
 - 4.3. Товариство «Просвіта» (1868–1939, еміграція, 1988 – наші дні).
 - 4.4. Товариство імені Шевченка (1873, з 1893 – НТШ, розпущене у 1940, відновлене у 1989).

4.5. Народна рада (з 1885).

5. Періодизація народовської журналістики. Поєднання ідей національно-культурного відродження з соціально-економічним визволенням на сторінках «Вечерниць».

6. Політично-літературний вісник «Мета». Періоди його існування, літературно-науковий та політичний напрямок діяльності видання.

7. Літературно-науковий часопис «Нива» як «орган письменського розвою» (К. Горбаль). Співробітництво у журналі авторів з австрійської та російської України.

8. Газета «Батьківщина»: суспільно-політичні обставини виникнення, програма, основні учасники, характер та спрямованість матеріалів.

9. Газета «Діло». Загальна характеристика: заснування, періодизація історії видання, жанрові та тематичні особливості матеріалів.

Лекція № 6 Періодичні видання «радикальної» політичної течії на галицьких землях (2 год.)

Журнал «Друг». Еволюція видання: від москвофільства – до народовства, а від народовства – до радикалізму. Прихід до редакції М. Павлика та І. Франка. Ідейно-художній рівень видань «Громадський друг», «Дзвін», «Молот». Заснування журналу «Світ», його характер і напрямок. І. Белей – редактор журналу. Матеріали І. Франка. Стосунки журналу з владою та народовським табором. Організаційне оформлення радикального руху: утворення 1890 року Україно-руської радикальної партії. Журнал «Народ» як орган організаційного комітету по створенню партії. М. Павлик як редактор журналу. Родинно-видавничий проект І. Франка та О. Франко журнал «Жите і слово».

Семінарське заняття № 6 (2 год.)

1. Виникнення радикального (соціалістичного) напрямку в українській суспільно-політичній думці. Роль М. Драгоманова в організації української політичної думки. Коло завдань української журналістики, визначених М. Драгомановим.

2. Безцензурні видання за межами України. Женева як центр російської й української еміграції 70 – 80-х рр. XIX ст. Заснування вільної української друкарні у Відні (1876). Женевські видання М. Драгоманова в оцінці.

3. Журнал «Друг» як перше періодичне видання українських радикалів. «Листи до редакції журналу «Друг» М. Драгоманова (Українця) та їх роль у еволюції часопису: основні ідеї та проблеми, дискусії навколо них, погляди на мову та літературу, авторська концепція розвитку культури та народу.

4. Радикальний журнал «Громадський друг» і супровідні збірники.

5. І. Франко як організатор журналу «Світ». Значення творів І. Франка на сторінках видання.

6. Заснування друкованих органів радикальної партії: журнал «Народ» та газета «Хлібороб». Роль І. Франка та М. Павлика у їх виданні. Жанрово-тематична різноманітність матеріалів. Спеціальний додаток «Из России и для России» до журналу «Народ». Причини припинення виходу видань.

7. Журнал «Житте і слово». Два періоди розвитку видання. Жанрове багатство літературно-публіцистичних матеріалів. Суспільно-політичне підґрунтя журналу, пропаганда робітничого та соціалістичного руху.

8. Газети «Радикал», «Громадський голос», «Новий громадський голос», «Громада», видавнича серія «Хлопська бібліотека» як другий етап розвитку радикального руху та його преси. Участь М. Павлика й І. Франка у цих виданнях.

Лекція № 7 Репресивні заходи російського уряду проти українського слова (2 год).

Історичні умови, що передували Валувєвському циркулярові 1863 р. Зміст цього документа та його наслідки для розвитку української журналістики. Історичні передумови Емського указу 1876 року. Еміграційна журналістика. Причини еміграції М. Драгоманова. Пошук місця для вільної української друкарні. Журнал «Громада», його програма. Історія видання газети «Киевский телеграф». Власник газети і його позиція щодо її видання. М. Драгоманов як фактичний редактор газети. Журнал «Киевская старина». Стара київська Громада і журнал. Боротьба журналу за право публікувати українською мовою художні твори. Українська альманахова журналістика в Росії. Альманахи «Луна» «Степ», «Складка». Вплив журналістики на становлення національної свідомості українства. Публіцистика Б.Грінченка (І.Вартового): «Листи з України Наддніпрянської».

Семінарське заняття № 7 (2 год).

1. Зміст цензурних статутів першої половини ХІХ ст.
2. Валувєвський циркуляр 1863 року.
3. Емський указ 1876 року: суспільно-політичний контекст та гуманітарні наслідки наступу на українське слово і науку.
4. Еміграційна діяльність М. Драгоманова.
5. Вплив журналістики на становлення національної свідомості українства.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІІІ.

УКРАЇНСЬКА ЖУРНАЛІСТИКА ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТ.

Лекція № 8 Національно-патріотична преса початку ХХ ст. у боротьбі за державність та незалежність українського народу(2 год).

Українська періодика на зламі віків. Вплив революції 1905–1907 рр. в Російській імперії на стан української преси. Українська преса за межами України в Російській імперії. Роль відомих українських меценатів у розвитку українських періодичних видань. Типологічне різноманіття національних видань у Західній та Східній Україні на початку ХХ ст.: господарсько-кооперативна преса, педагогічна й дитяча, молодіжна і пластова, духовно-релігійна, сатирично-гумористична, літературно-мистецька тощо.

Семінарське заняття № 8 (2 год).

1. Революція 1905 р. в Росії і народження національної української преси.
2. Маніфест 17 жовтня.
3. «Хлібороб» – перший національний часопис українською мовою.
4. Тижневик «Рідний Край».
5. Перший український щоденний орган під Росією «Громадська Думка».
6. Сприяння Євгена Чикаленка українському національно-політичному відродженню та видавничій справі

Лекція № 9 Українська журналістика доби Першої світової війни та визвольних змагань (2 год).

Початок Першої світової війни та її наслідки для функціонування української журналістики. Одеська «Основа» і харківське «Слово». Нелегальні часописи. Українська преса в Петербурзі і Москві. Пресова діяльність С. Петлюри, В. Винниченка, Л. Чикаленка. «Вістник Союзу визволення України»: В. Дорошенко, О. Бачинський, М. Возняк. Преса УСС. Таборова періодика: особливості функціонування і змістового комплексу. Преса полонених українців у таборах Австро-Угорщини й Німеччини («Розвага», «Розсвіт», «Вільне слово», «Наш голос»), Італії («Полонений», «Лязароні»), Росії («Наша доля»). Українська іншомовна журналістика («Ukrainische Nachrichten», «La Revue Ukrainienne», «Ukrainische Korrespondenzblatt», «Ukraina», «The Ukraine»). Журналістика УНР та ЗУНР.

Семінарське заняття № 9 (2 год).

1. Українські видання на бойових фронтах.
2. Особливості преси Українських Січових Стрільців («Вісник пресової квартири УСС», «Бомба», «Самопал», «У.С.С.», «Тифусна одноднівка»).
3. Видавнича та журналістська діяльність Союзу визволення України, його офіційний друкований орган «Вісник СВУ».
4. Преса періоду Центральної Ради, Гетьманату і Директорії.
5. Поява преси полонених українців у таборах Австро-Угорщини та Німеччини («Метелик» та «Розвага» у Фрайштадті; «Громадська думка» і «Просвітній листок» у Вецлярі; «Вільне слово», «Нова зоря» й «Селянин» у Зальцведелі; «Розсвіт» у Раштаті та ін.).
6. Значення таборової преси для розвитку української журналістики.

Лекція № 10 Преса Радянської України - 1920-1930-ті рр. Українська еміграційна преса 20-40-х рр. ХХ ст. (2 год).

Основні засади розвитку періодичних видань в умовах радянської дійсності. Вплив комуністичної ідеології на програму та зміст історичних видань. Політична цензура. Періодизація радянського періоду у розвитку української періодики: особливості, вплив політичної ситуації, основний зміст.

Семінарське заняття № 10 (2 год).

1. Комуністична й радянська преса в період між світовими війнами.
2. Зародження комуністично-радянської преси.
3. Три періоди розвитку комуністичної періодики.
4. Преса комуністичного типу як явище.
5. Ідейно-тематична, жанрова, мовна характеристика комуністично-радянської преси в Україні.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV.

УКРАЇНСЬКА ЖУРНАЛІСТИКА ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТ.

Лекція № 11 Українська преса періоду другої світової війни - 1941-1945 рр. Встановлення тоталітарної журналістики - 1945-1990-й рр. (2 год).

Проблеми функціонування преси в Генеральній Губернії, Райхкомісаріаті, Трансністрії і Подкарпатті. Спільні і відмінні характеристики. Часопис універсального змісту – основний тип видання. Специфіка змістового комплексу. Інформаційно-публіцистичні домінанти. Формування журналістської системи в Україні після Другої світової війни. Тематично-типологічні можливості. Тоталітарна журналістика (1945–1990 рр.). Тематико-жанрова спадщина журналістського доробку українських письменників.

Семінарське заняття № 11 (2 год).

1. Українська преса на окупованих у роки Другої світової війни території України та територіях інших європейських країн.
2. Організація незалежних пресових видань на окупованих територіях:
 - 2.1. «Сурма» та «Українські вісті» у Львові.
 - 2.2. «Українське слово» у Києві).
3. Видання підпільних видань ОУН:
 - 3.1. «Осередок пропаганди й інформації при проводі ОУН».
 - 3.2. «Бюро інформації УГВР».
 - 3.3. Журнали «До зброї», «Самостійність», «За Волю України».
 - 3.4. Літературний альманах «Чорний ліс».
 - 3.5. Журнал гумору й сатири «Перець» та інші.

Лекція № 12 Українська преса поза межами України, преса української діаспори - 1945-1990 рр. (2 год).

Преса української еміграції (Австралія, Великобританія, Канада, Німеччина, США): комунікаційна мета. Українська еміграційна преса США і Канади як чинник утвердження української державності. Українські часописи «Свобода», «Народна воля», «Нові дні», «Слово на сторожі», «Екран» тощо.

Семінарське заняття № 12 (2 год).

1. Журнал «Україна. Українознавство і українське культурне життя» за редакцією І. Борщака (Париж, 1949–1953).
2. Серійні видання:

2.1. «The Annals of the Ukrainian Academy of Arts and Sciences» (Нью-Йорк, з 1951).

2.2. «Наукові записки Українського Вільного Університету» (Мюнхен, з 1957).

3. Українознавчий журнал Канадського інституту українських студій «Journal of Ukrainian Studies» (з 1976).

4. Журнал Українського наукового інституту Гарвардського університету – «Harvard Ukrainian Studies» (з 1977).

5. Роль історичної періодики української діаспори у розвитку міжнародних наукових зв'язків.

Лекція № 13 Українська підпільна й неформальна преса, самвидав - 1960-1990 рр.; напівлегальні видання - 1957-1990 рр. (2 год).

Українська підпільна і неформальна преса самвидаву. Рукописні та машинописні часописи й вісники. Підпільна націоналістична організація «Український Національний Фронт». Журнал «Воля і Батьківщина». Діяльність «Української загальнонародної організації» та їх журнал «Український вісник». Публіцистична діяльність шістдесятників. Часопис «Скриня». Типологічне різноманіття ЗМІ в роки перебудови.

Семінарське заняття № 13 (2 год).

1. Суспільно-політичні й громадсько-культурні передумови виникнення української самвидавної літератури і журналістики.
2. Самвидавна преса та її загальна характеристика.
3. Особливості праці журналістів у самвидавній пресі.
4. Журналістська діяльність І.Багряного.
5. Опозиційні публікації Євгена Сверстюка.
6. Рухівська преса. Проблематика. Ідейно-тематичний зміст.
7. Нові форми роботи ЗМІ: «дискусійні листки», «круглі столи», «діалоги», «прямий ефір», «теле-, радіомости».

Лекція № 14 Преса періоду розбудови української державності - 1991 рік і до наших днів (2 год).

Специфіка організації газетної і журнальної справи в Україні. Особливості державної та недержавної журналістики в Україні. Класифікація і типологія журнальних видань. Характеристика інформаційного простору України. Система загальнополітичної журналістики. Особливості функціонування опорних пресових органів політичних партій і рухів. Ділова, фахова, культурологічна, дитяча журналістика. Масова преса. Специфіка видавання закордонних видань в Україні.

Семінарське заняття № 14 (2 год).

1. Періодичні видання політизованих угруповань 1989-90-х рр.
2. Масова поява нових видань у суверенній Україні. Зміни в діяльності радіомовлення і телебачення.
3. Журнал «Визвольний шлях». Загальна характеристика.
4. Журнал «Сучасність». Загальна характеристика.

«Історія журналістики: Історія української журналістики»
денна форма

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	М №1		М №2		М №3		М №4	
		кількість одиниць	Максимальна кількість одиниць	кількість одиниць	Максимальна кількість одиниць	кількість одиниць	Максимальна кількість одиниць	кількість одиниць	Максимальна кількість одиниць
Відвідування лекцій	1	4	4	3	3	3	3	4	4
Відвідування семінарських занять	1	4	4	3	3	3	3	4	4
Відповідь семінарському занятті а	10	4	40	3	30	3	30	4	40
Виконання завдань для самостійної роботи	5	4	20	3	15	3	15	4	20
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом:			93		76		76		93
Максимальна кількість балів		338							
Розрахунок коефіцієнта		$60/338=0,18$							

«Історія журналістики: Історія української журналістики»
заочна форма

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	М №1		М №2		М №3		М №4	
		кількість одиниць	Максимальна кількість одиниць	кількість одиниць	Максимальна кількість одиниць	кількість одиниць	Максимальна кількість одиниць	кількість одиниць	Максимальна кількість одиниць
Відвідування лекцій	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Відвідування семінарських занять	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Відповідь семінарському занятті а	10	1	10	1	10	1	10	1	10
Виконання завдань для самостійної роботи	5	4	20	3	15	3	15	4	20
Разом:			32		27		27		32
Максимальна кількість балів	118								
Розрахунок коефіцієнта	$60/118=0,51$								

6.3. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання «Історія журналістики: Історія зарубіжної журналістики» ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Зародження журналістики

Тема №1.

Випишіть визначення поняття прото- та пражурналістики в поглядах різних наукових шкіл.

Опрацюйте першоджерела та фахову літературу з теми.

Тема № 2.

Випишіть із словника античної міфології імена давньогрецьких богів, так чи інакше пов'язаних із поняттям «журналістика».

Випишіть зі словників відомі вислови Цицерона, які стали крилатими. Розкажіть про їх походження й поясніть значення.

Випишіть зі словників відомі вислови Цезаря, які стали крилатими. Розкажіть про їх походження й поясніть значення.

Опрацюйте першоджерела та фахову літературу з теми.

Тема №3-4.

Прочитайте памфлет Сенеки «Огарбузнення». Випишіть головні стильові особливості сатири.

Використовуючи слова Беди Вельмишановного («Отрадою моею всегда было учиться, учить и писать...»), напишіть есе про середньовічних проповідників.

Опрацюйте першоджерела та фахову літературу з теми.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Журналістика XV–XVI ст.

Тема № 5.

Підготуйте презентацію у вигляді віртуальної подорожі по європейським музеям про перші праобрази друку.

Фестський диск: особливості та суть стародавньої знахідки.

Опрацюйте першоджерела та фахову літературу з теми.

Тема № 6.

Напишіть статтю для ЗМІ, використовуючи вислови з трактату Маккіавеллі «Державець».

Прочитайте уривок з «Листів темних людей». З'ясуйте чому цей твір завоював свого часу багато прихильників? Від імені Рейхліна і Гуттена напишіть обскурантам «відповідь» на їх лист.

Прочитайте твір Еразма Роттердамського «Похвальне слово Глупоті». Випишіть стилістичні прийоми, що відповідають жанру панегірика.

Опрацюйте першоджерела та фахову літературу з теми.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. Європейська журналістика.

Тема № 7-8.

Зробити презентацію про одного із відомих німецьких діячів XV-XIX ст. та їх роль у друкованій пресі Німеччини (О. Менке, К. Томазіус, К. Ф. Фосс, Й. А. Рюдігер, К. Ф. Д. Шубарт, А. Л. фон Шлецер, В. Л. Векерлін, Ф. Шіллер, В. Гете, І. Геррес, К. Маркс, Ф. Енгельс, О. фон Бісмарк, Р. Моссе, Л. Ульштайн, А. Г. Ф. Шерл).

Опрацюйте першоджерела та фахову літературу з теми.

Тема № 9.

Підготуйте презентацію про одного з видатних просвітників Франції.
«Перські листи» Ш. Монтеск'є.

Публіцистика Вольтера (памфлет «Про страшенну шкоду читання»).

Діяльність Д. Дідро та енциклопедистів 4. Політика Наполеона в галузі преси. Газета «Монітер».

Преса періоду Реставрації: газета «Конституціоналіст»; «Газета політичних і літературних дебатів» братів Бертенів;

Діяльність Е. де Жирардена: видання «Волер», «Мод», «Національний гвардієць». 7. Філіпон і його сатиричні газети «Карикатюр» і «Шаріварі».

Публіцистика В. Гюго. «Наполеон Маленький».

Особливості публіцистики О. де Бальзака. «Монографія про паризьку пресу».

Видавець і журналіст Анрі Рошфор.

Публіцистика Е. Золя на захист справи Дрейфуса (відкритий лист «Я звинувачую!»).

Опрацюйте першоджерела та фахову літературу з теми.

Тема № 10.

Підготуйте повідомлення про боротьбу з філософією середньовіччя одного з англійських мислителів епохи Просвітництва (Генрі Паркер, Марчмонт Нідхем, Джерард Вінстенлі, Джон Лільберн, Джон Мільтон та інші).

Прочитайте й выпишіть цікаві, на ваш погляд, думки Свіфта, що стосуються Просвітництва й, зокрема, журналістики з роману «Мандри Гуллівера». Доведіть їх актуальність для сучасності.

Знайдіть і выпишіть відомі вислови англійських просвітників. До одного з них напишіть есе про сучасні проблеми суспільства.

Опрацюйте першоджерела та фахову літературу з теми.

Тема № 11.

Підготуйте повідомлення про перші інформаційні джерела Давньої Русі.

Напишіть статтю про перших журналістів Росії Бориса Волкова і Якова Синявича.

Опрацюйте першоджерела та фахову літературу з теми.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV. Журналістика у світі.

Тема № 12.

Прочитайте роботу Б. Франкліна «Про работоргівлю». Выпишіть, переклавши українською, найцікавіші аргументи сатиричного характеру, що розвінчують работоргівлю.

Використовуючи «Моральний кодекс добродійності» Б. Франкліна, підготуйте у формі листівки власну пам'ятку.

Підготуйте інформацію на тему «Перші документальні свідчення про Америку».

Використовуючи прислів'я та приказки з «Альманаху бідного Річарда» Франкліна, напишіть есе на тему «Розум і сумлінність у житті справжнього журналіста».

Опрацюйте першоджерела та фахову літературу з теми.

Тема № 13.

Підготуйте інформацію (презентацію) про одного із видатних просвітників та громадських діячів Латинської Америки, Африки, Азії: журналістська та громадська діяльність, головні ідеї їхнього просвітництва, шляхи їх реалізації. (Рубусана, Дубі, Рам Мохан Рай, Сон Нгок Тхань, Кан Ювей, Лян Цичао, Сунь Ятсен, Мігель Ідальго, Симон Болівар, Тілак, Магатма Ганді, та інші).

Опрацюйте першоджерела та фахову літературу з теми.

Тема № 14.

Самостійно оберіть для аналізу будь-яке сучасне медіа, та зробіть на його основі повний аналіз (презентація).

Опрацюйте першоджерела та фахову літературу з теми.

«Історія журналістики: Історія української журналістики» «ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Від журналістики в Україні до української журналістики.»

Тема № 1.

1. Оформити читацький щоденник за таким зразком (протягом усього курсу):

1. Назва видання. 2. Роки виходу. 3. Видавець, редактор. 4. Мета, завдання видання, його орієнтація. 5. Рубрики, розділи видання. 6. Основні матеріали видання записується за зразком у таблиці :

Зразок:

Журнал «Киевская старина» - політичний, науковий, історичний, літературний часопис.

Роки виходу:

1 період – 1882 – 1887 рр.

2 період – 1888 – 1892 рр.

3 період – 1893 – 1906 рр.

Видавець – Альфред фон Юнк, після його смерті – А. Гогоцька.

Редактори – 1882-1887 рр. – Ф. Лебединцев; 1888-1892 рр. – О. Лашкевич; 1893-1906 рр. – В. Науменко.

Мета видання – подати дослідження з історії Південної Росії і різноманітні матеріали у вигляді цінних історичних документів, мемуарів, хроні, щоденників тощо.

Рубрики: Наукові матеріали, художня література, критика.

2. Прочитати та законспектувати наукові статті (протягом усього курсу).

1. Нечиталюк М. Методологічні проблеми історико-журналістських досліджень // Українська періодика: історія і сучасність: тези доп. і повід. Всеукр. наук.-теорет. конференції 9-10 грудня 1993 р. — Львів, 1993. — С. 17-22.
2. Маценко Г. Оссуді // Українська журналістика в іменах / За ред. М. М. Романюка. — Л., 1998. — Вип. 5. — С. 239-240.
3. Нечиталюк М. “Білі плями” у вивченні історії дожовтневої публіцистики (деякі питання методології і критики наукових джерел) // Українська журналістика і національне відродження: Зб. наукових праць. — К.: НМК ВО, 1992. — С. 33-38.
4. Черняков, Б. І. Зародження зображувальної журналістики в Україні : Ілюстрування альманахів та книг 30-50-х років XIX століття / Б.І. Черняков // Вісник Київського університету ім. Т. Шевченка. - 1998. - Вип. 6: Журналістика. - С. 8-14.
5. Буда А. Зародження пластової журналістики і перші пластові видання / А. Буда // Магістеріум. - 2006. - Вип. 22: Журналістика. - С. 68-71.
6. Білецький О. І. “Русалка Дністровая” // Русалка Дністрова (Фотокопія з видання 1837 р.). — К., 1972. — С. 3 — 31.
7. Благий В. Б. Українська студентська преса Галичини (60-ті рр. XIX ст. — 1914 р.): Історико-бібліографічний огляд. // Збірник праць Науково-дослідного центру періодики. — Львів, 1998. — Вип. 5. — С. 421 — 453.
8. Борзенко О. І. “Харьковский Демокрит” як феномен українського просвітництва // Українська періодика: історія та сучасність: Матеріали ювілейної наукової конференції, присвяченої 70-річчю багатотиражної газети “Харківський університет”. — Х., 1998. — С. 55 — 58.
9. Бутрин М. Л. До цензурної історії журналу “Світ” (1881 — 1882 рр.) // Українське літературознавство. — 1970. — Вип. 11. — С. 34 — 38.
10. Дисак Федір. В. Шашкевич у газеті “Основа” (1870 — 1872 рр.) // Збірник праць Науково-дослідного центру періодики. — Львів, 2000. — Вип. 7. — С. 410 — 423.
11. Єрофеїв І. Ф. Харківські спогади В. Г. Масловича // Зап. іст.-філол. Відділу Укр. АН. — 1927. — кн. 13-14. — С. 70 — 75.
12. Єрофеїв І. Перший журналіст на Слобожанщині (В. Г. Маслович) (З нагоди 120-го юбілею Харківського університету) // Червоний шлях. — 1925. - № 10. — С. 107 — 117.
13. Єфремов С. Куліш — як літературний критик // Книгар. — 1919. - № 23-24. — С. 1529 — 1538.
14. Житецький Іг. “Київська Старина” за часи Ф. Лебединцева (1882 — 1887) // Україна. — 1926. — № 6. — С. 113 — 120.
15. Житецький Іг. Перші кроки “Київської Старини” та М. І. Костомаров // Україна. — 1926. — № 4. — С. 97 — 120.
16. Кревецький Ів. Перша газета на Україні — К.: Український науковий ін-т книгознавства, 1927. — 15 с.
17. Кревецький Ів. Початки преси на Україні. 1776 — 1850. — Львів: У друкарні НТШ, 1927. — 26 с.

18. Крупський Іван. Становлення української журналістики в Галичині (1848 – початок ХХ ст) // Збірник праць Науково-дослідного центру періодики. – Львів, 2000. – Вип. 7. – С. 3 – 18.
19. Лещенко П. Я. “Украинский вестник” (1816 – 1819 рр.) // Наукові записки Харківського держ. пед. ін-ту ім. Г. Сковороди: Філологіч. серія. – Х., 1957. – Т. ХХУ. – С. 127 – 142.
20. Лещенко П. Я. “Украинский журнал” (1824 – 1825 рр.) // Наукові записки Харківського держ. пед. ін-ту: Труды філол. факультету. – 1957. – Т. ХХІ. – С. 35 – 62.
21. Лещенко П. Я. “Харьковский Демокрит” // Радянське літературознавство. – 1957. – № 4. – С. 84 – 96.
22. Лещенко П. Я. “Харьковский еженедельник” (1812 р.) // XIII звітно-наукова сесія Харківського держ. пед. ін-ту ім. Г. Сковороди: Секція української мови та літератури. Тези допов. – Х., 1958. – С. 20 – 24.
23. Лещенко П. Я. Перші спроби літературної критики (Огляд харківських жур-налів першої чверті ХІХ ст.: “Харьковский Демокрит”, “Украинский вестник”, “Украинский журнал”) // Радянське літературознавство. – 1961. – № 6. – С. 108 – 115.
24. Маковей О. П'ятдесятлітній ювілей руської публіцистики // Літературно-нау-ковий вісник. – 1898. – № 5. Друга пагінація. – С. 111 – 126.
25. Нечиталюк М. Ф. “Зоря Галицка” з погляду сучасного пресознавства // Українська періодика: історія і сучасність / Доп. та повід. п'ятої Всеукр. наук.-теорет. конф. 27 – 28 листопада 1998 р; За ред. М. М. Романюка. – Львів, 1999. – С. 195 – 212.
26. Федченко П. М. Українські альманахи 30-х років ХІХ ст. // Радянське літера-турознавство. – 1967. – № 2. – С. 33 – 45.
27. Франко І. Я. Азбучна війна в Галичині 1859 р. // Франко І. Я. Зібр. творів: У 50 т. – К., 1986. – Т. 47. – С. 549 – 650.
28. Чорновол І. Політичні концепції київської “Старої громади”: від проросійського народництва до “Нової ери” // Сучасність. – 2000. – № 12. – С. 145 – 154.
29. Шаповал Ю. Г. Часопис “Діло” (1880 – 1939 рр.): історія, проблеми, люди // Збірник праць Науково-дослідного центру періодики. – Львів, 1995. – Вип. 2. – С. 5 – 43; Львів, 1996 – 1997. – Вип. 3 – 4. – С. 5 – 100; Львів, 1998. – Вип. 5. – С. 5 – 110.
30. Нечиталюк М. Ф. Турботи істориків журналістики // Вісник Львівського університету: Сер. журналістика. – Вип. 16: Журналістика та перебудова. – Л., 1990. – с. 68–70.
31. Грінченко Б. Тяжким шляхом: Про українську пресу. – К., 1912. – 74 с.
32. Єфремов С. Відгуки з життя та письменства. Про українську пресу, її становище та завдання // Нова громада. – 1906. – Кн. 1. – с. 118–128.
33. Білецький О. Борис Грінченко // Письменник і епоха. — К., 1963. — С.218-228.

34. Білецький О. Незакінчена стаття О.І.Білецького «Борис Грінченко» // Радянське літературознавство. — 1963. — 1. — С.116-122.

35. Драгоманов М. П. Микола Іванович Костомаров / М. П. Драгоманов // Драгоманов М.П. Літературно-публіцистичні праці : У 2 т. — К., 1997. — Т. 2. — С. 134-144.

36. Федченко П. М. Початок журналістики в Києві (Журналістська діяльність М.О. Максимовича) / П. М. Федченко // Радянське літературознавство. — 1959. — № 1. — С. 92-100.

37. Федченко П.М. Українські альманахи 30-х років XIX ст. / П. М. Федченко // Радянське літературознавство. — 1967. — № 2. — С. 33-45.

38. Возняк М.С. Історичне значення діяльності Маркіяна Шашкевича / М.С. Возняк // Матеріали до вивчення історії української літератури : У 5 т. — Т. II. — К. : Рад. школа, 1961. — Т. 2. — С. 361-373.

39. Кость С. Західноукраїнська преса першої половини XX ст. у всеукраїнському контексті (засади діяльності, періодизація, структура, особливості функціонування) / С. Кость. — Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2006. — С. 100-102.

40. Кононенко М. Безмежність і обмеженість хутірської філософії П. Куліша / М. Кононенко // Рідна школа. — 1999. — № 9. — С. 12-13.

Тема № 2-3.

Прочитати та проаналізувати тексти опубліковані в «Украинском вестнике»: Льовшин О. Письма из Малороссии; Гулак-Артемовський П. Писулька до того, котрий що божого місяця «Українського гінця» («Украинский вестник») по всім усюдам розсилає; Гулак-Артемовський П. Нечто для сочинителей; Гулак-Артемовський П. Лист до редактора журналу «Вестник Европы»; Квітка-Основ'яненко Г. Супліка до пана іздателя; Квітка-Основ'яненко Г. [Письмо к издателям «Русского вестника»].

Тема № 4

Опрацювати та законспектувати Листи з хутора» П. Куліша: а) який суспільно-громадянський зріз українців подає автор? б) чи здатний хутір реалізувати українську національну ідею? в) чи дійсно Шевченко є стовпом українства? «Зазивний лист до української інтелігенції»: а) як окреслює автор головну проблему українства? б) хто є ворогами і друзями українців? в) хто така інтелігенція і який вона має стосунок до громадянства? 3. «Українофілам»: а) як стратифікує українське суспільство автор? б) що об'єднує репресії уряду і національну єдність? в) які є внутрішні і зовнішні ознаки любові до України?

Опрацювати історичну роботу М. Костомарова «Думки про федеративне начало в Давній Русі», історико-літературну розвідку «Огляд творів, писаних українською мовою», полемічну працю «Іудеям».

Охарактеризуйте дискусію М. Костомарова із В. Крестовським щодо постаті Г. Сковороди.

Назвіть осіб цензорів, які відіграли помітну роль в історії української журналістики (презентація).

Поясніть, спираючись на теоретичні знання, що таке свобода слова? Чи потрібно/можна її обмежувати? (есе).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Період здобуття національної притомності.

Тема № 5

Зробіть презентації про перші сатирично-гумористичні часописи в Західній Україні («Клепайло» А. Вахнянина, «Гомін», «Фірман», «Жельман» О. Партицького, «Дукля», «Кропило», «Страхопуд» Й. Ливчака та ін.).

Тема № 6-7

(Форма роботи: реферат, есе, презентація)!!!!

1. М. Драгоманов як активний учасник українських суспільно-культурних процесів ХІХ ст. і його визначна роль в історії української журналістики.

2. Суперечливість постаті М. Драгоманова в історії української журналістики: основні етапи і напрямки діяльності, активна участь у культурному житті й видавничій справі.

3. М. Драгоманов як чільний автор у галузі літературної критики й публіцистики та ідейний лідер народовського журналу «Правда» – причини співпраці, основні роботи: «Русские в Галиции», «Антракт з історії українофільства (1863 – 1872)» – питання освіти й літератури, важливий інформаційний матеріал, ідеологічна позиція, «Література українська, проскрибована урядом російським» – історія створення та значення.

4. Робота М. Драгоманова «Література російська, великоруська, українська і галицька» – програмове значення, основні наміри й настанови, росієцентрична концепція світу, аргументація, помилкові судження, обмеження можливостей української літератури, позитивне значення окремих аспектів, оцінка праці І. Франком.

5. Участь М. Драгоманова в журналі «Нова ера» – опублікування статті без підпису, редакційні викривлення в ній, причини розриву з виданням.

6. Дискусія 1888 – 1889 рр. про шляхи розвитку української літератури й культури на сторінках народовського журналу «Зоря» за участю Б. Грінченка (статті «Хто ж винен?», «Де ж наша робота?»), М. Комарова («Хто ж винен і де ж наша робота?») і М. Драгоманова («Ще на тему: «Хто винен?» Лист у редакцію «Зорі»): основні тези і аргументи.

7. Дискусія на сторінках журналу «Буковина»: «Листи з України Наддніпрянської» Б. Грінченка (П. Вартового) та «Листи на Наддніпрянську Україну» М. Драгоманова – погляди на українську інтелігенцію, сучасну ситуацію, діячів українського руху; оцінка І. Франком позиції М. Драгоманова.

8. «Листи до редакції журналу «Друг» М. Драгоманова (Українця) та їх роль в еволюції часопису: основні ідеї та проблеми, спричинена дискусія, погляди на мову і літературу, авторська концепція культури й народу.

9. Стаття «Опізнаймося» серед літературної критики журналу «Друг» – два змістові центри, передісторія створення та дискусія (відповідь В. Барвінського в журналі «Правда»), провідні тези й аргументи.
10. Характер публіцистичних праць М. Драгоманова в журналі «Друг» («Пригоди д. Іловайського в Галичині»).
11. Співпраця М. Драгоманова в журналі «Товариш»: критичні роботи «Науковий метод в етнографії» та «Сміх і горе» – загальна характеристика, значення.
12. Провідна роль М. Драгоманова в радикальному журналі «Народ» стратегічні публіцистичні праці, рецензії, соціологічна критика, людинознавчий аспект роботи «Два учителі».
13. Програмова робота М. Драгоманова «Чудацькі думки про українську національну справу» як видатна пам'ятка української публіцистики: основні тези, суперечливість ідеї, місце в тогочасному суспільно-культурному житті.
14. Співпраця М. Драгоманова в науковому відділі журналу «Житє і слово»: історичні, етнографічні, народознавчі, театрознавчі роботи тощо.
15. Еміграційний етап діяльності М. Драгоманова: причини й обставини еміграції, пошук місця для вільної української літератури, заснування неперіодичних журналів «Громада», коло їх учасників, спроба перетворити альманахове видання на журнал, журнал «Громада» – матеріали, українські дописувачі, створюваний образ світу, публікація художніх творів.
16. Програма-максимум і програма-мінімум у праці «Переднє слово [до «Громади»] 1878 р.» – маніфестовий характер, ідеологічна концепція, теоретичний та ужитковий аспекти.
17. Образ Росії в публіцистиці М. Драгоманова у виданнях «Громади».
18. Провідні ідеї праці М. Драгоманова «Шевченко, українофіли й соціалізм»: доведення того, що Т. Шевченко не був соціалістом – система аргументів і висновки.
19. М. Драгоманов як фактичний редактор російськомовної газети «Киевский телеграф» – подані матеріали, висвітлення в них змагання слов'янських народів за свою державність («Політичні й культурні сили південних слов'ян», «Боротьба національних чеських партій»).
20. Роль і значення журналістської діяльності І. Франка в розвитку української журналістики ХІХ ст.
21. Особливе місце постаті І. Франка в історії української журналістики: віхи життя і журналістської творчості, її провідні напрями й динаміка, значення його діяльності для різних сфер журналістики (розвиток проблематики та жанрової парадигми української журналістики, видавнича справа тощо).
22. І. Франко як дослідник москвофільства (статті «Ідеї» й «ідеали» галицької москвофільської молодіжжі», «Із історії «москвофільського» письменства в Галичині», «Зміна системи», некролог «Іван Гушалевиц») – авторська позиція, провідні аспекти дослідження.

23. Співпраця І. Франка в журналі «Правда» – оригінальні художні твори, переклади (переклад «Фауста» Й.Гете як новий тип перекладу й доведення ним можливостей української мови у відтворенні світових ідей).

24. Співробітництво І. Франка в газеті «Діло» – художня проза, економічні й історіософські публікації та їх специфіка: відхід від натуралізму, широке використання статистики та глибокий історизм, відстоювання економічних інтересів Галичини як основна ідея (роботи «Наш погляд на польське питання», «Наше теперішнє положення», «Воскресеніє чи погребеніє?», «Глухі вісті»).

25. Стаття «Галицьке українофільство» – відповідь на надруковані в газеті «Діло» «Уваги Русина»: історія створення, полеміка, наслідки.

26. Участь в редагуванні та етапи співпраці І.Франка в журналі «Зоря»: художня творчість (роман «Захар Беркут»), напрямки журналістської та наукової роботи (літературно-критичне дослідження «Жіноча неволя в руських піснях народних», публіцистична праця «Конечність реформи учення руської літератури по наших середніх школах», історична розвідка «Польське повстання в Галичині року 1846»); напрямки роботи на другому етапі: біографічні довідки, рецензії на альманахи, історичні праці.

27. Участь І. Франка у публіцистичній дискусії 1891 – 1892 рр.: від «галицьких віршів» до єдиної української літературної мови.

28. Дискусія в журналі «Зоря» між В.Щуратом та І.Франком про декаденство: спрямованість, основні аспекти, система аргументів.

29. Основні ідеї праці І.Франка «Із секретів поетичної творчості», її характер, жанрова специфіка і своєрідність поетики.

30. Головні ідеї праці І.Франка «Що таке поступ?», критика марксизму.

31. Участь І.Франка в радикальному журналі «Друг»: новаторство художніх творів, переклади, роль у збереженні журналу, подальша видавнича діяльність, пошук прийнятної форми для змагання з урядовою цензурою.

32. І.Франко на сторінках альманахів «Громадський друг», «Дзвін» і «Молот»: програмова політична лірика, журналістські публікації у відділах «Хроніка», «Вісті з Галичини»; програмова стаття «Література, її завдання і найважливіші ціхи» як естетична програма радикального напрямку – основні ідеї (самостійність української літератури, реалізм як метод тощо).

33. Значення творів І.Франка на сторінках журналу «Світ»: І.Франко як організатор видання, художні твори, переклади, наукові матеріали, роботи з етнографії та статистики, імперативна публіцистика, літературна критика.

34. Літературно-критичні роботи І.Франка в журналі «Світ»: аналіз творчості Т.Шевченка в статті «Причинки до оцінення поезії Тараса Шевченка: І. Гайдамаки. ІІ. Темне царство», «Огляд української літератури за 1880 рік», рецензія «Хуторна поезія П.А. Куліша».

35. Матеріали І.Франка в журналі «Товариш»: І.Франко як організатор видання, програмова стаття «Наша публіка» – погляд на становище української преси в Галичині і завдання публіцистики.

36. І.Франко в журналах «Народ» і «Хлібороб»: стаття «Слов'янська взаємність в розумінні Яна Коллара і тепер», економічні публікації, розвідка

«Професор Омелян Огоновський», проблеми українського театру в роботі «Наш театр», рецензії на «болгарські праці» М. Драгоманова тощо.

37. Діяльність І. Франка як редактора журналу «Жите і слово»: заснування журналу, його програма, два періоди в його історії, структура видання, коло авторів, публікації І. Франка – художні твори, переклади, рецензії, наукові, політичні, літературно-критичні статті і матеріали («Слово про критику» тощо).

38. Участь І. Франка в журналі «Киевская старина».

39. Стаття І. Франка «Україна irredenta» – історія створення, полемічний характер, авторська концепція та основні ідеї, значення.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. Українська журналістика першої половини XX ст.

Тема № 8.

Підготувати презентацію про відомих українських меценатів Є. Чикаленка та В. Симиренка.

Підготувати презентацію про українські часописи «Рада», «Нова Громада», «Українська Хата», «Дзвін».

Тема № 9.

Підготувати доповідь про провідних публіцистів початку XX ст.

Журналістська діяльність М. Міхновського.

Публіцистична діяльність С. Петлюри.

Опишіть стан та джерела фінансування української національно-патріотичної преси після революції в лютому 1917 р.

Тема № 10.

(Форма роботи: реферат, есе, презентація)!!!!

Провідні прокомуністичні і прорадянські журналісти.

Доля журналістів, які відстоювали свободу преси і свободу думки.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV. Українська журналістика другої половини XX ст.

Тема № 11.

(Форма роботи презентація)

Публіцистика Олександра Довженка.

Публіцистична діяльність Степана Бандери.

Публіцистична діяльність Дмитра Донцова.

Тема № 12.

Підготуйте доповідь про видавничу діяльність О. Оглоблина, Н. Полонської-Василенко, Є. Бачинського, Б. Крупницького.

Редакційно-видавнича діяльність О. Пріцака та І. Шевченка.

Тема № 13.

Назвіть основні імена українського самвидаву, назви видань, роки виходу, дослідіть історію одного із таких видань.

Культурна тематика в українському самвидаві 50-60-х рр.

Євген Сверстюк і сучасність.

Тема № 14.

Підготуйте презентацію на тему «Основні міські видання Києва» (міст, селищ, регіонів звідки приїхали студенти)

Критерії оцінювання самостійної роботи

Кожна тема самостійної роботи максимально оцінюється у 15 балів. Максимальне розкриття питання та виконання практичних завдань гарантує студентіві отримання високої оцінки, що пізніше буде врахована у загальний рейтинг під час складання навчальної дисципліни на сесії.

Критерії оцінювання роботи:

- відповідність змісту;
- повнота і ґрунтовність викладу;
- доказовість і логічність викладу;
- термінологічна коректність;
- здатність до обґрунтування висновків;
- володіння нормами літературної мови і культури письмової відповіді.

6.3. Форма проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульні контрольні роботи № 1-3 проводиться у вигляді написання тестових завдань.

Модульна контрольна робота №4 – у формі презентації (PowerPoint або Prezzi):

- з «Історії зарубіжної журналістики» на тему «Сучасний стан ЗМІ (певна конкретна країна)»;
- з «Історії української журналістики» на прикладі сучасного українського періодичного видання.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Історія журналістики» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип коопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, розширення кількості підсумкових балів до 100. Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види контролю й принципи їх оцінювання.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування.

- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

**ПРОГРАМА ІСПИТУ
з дисципліни «Історія журналістики»**

Курс	1
Спеціальність	061 журналістика
Освітня програма	«Журналістика», «Міжнародна журналістика»
Форма проведення	Іспит проходить у вигляді письмового тестування. Сам тест складається з двох частин: питання з «Історії зарубіжної журналістики» (20 пит.) та питання з «Історії української журналістики» (20 пит.). Кожне питання оцінюється в 1 бал. У результаті – студенти мають можливість отримати максимальну кількість балів – 40 балів.
Тривалість проведення	2 год.
Максимальна кількість балів	40 балів: 20 балів- «Історія зарубіжної журналістики» 20 балів – «Історія української журналістики».
Критерії оцінювання	40-38 – відмінний рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками ; 37-35 – достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок; 34-30 – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок 29-25 – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності; 24-20 – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь) 19-1 – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного

Орієнтовні тестові завдання**1. Міжособистісна та групова комунікація – це попередники:**

- а) дописемного етапу доіндустріального періоду;
- б) писемного етапу доіндустріального періоду.

2. Народні збори, масові видовища (свята, похорони), публічна поведінка політичного діяча,obelіски, що споруджувалися на місці виграної битви, монументальні споруди знаменитим громадянам тощо належать до:

- а) усних явищ пражурналістики;
- б) знакових явищ пражурналістики;
- в) вигаданих явищ пражурналістики;
- г) письмових явищ пражурналістики.

3. Перший редактор «Зорі Галицької»:

- а) А. Павецький;
- б) Я. Головацький;
- в) І. Гушалеви́ч;
- г) В. Маслович.

4. Появу в Галичині народовців засвідчив журнал:

- а) «Пчола»;
- б) «Правда»;
- в) «Вечерниці»;
- г) «Мета».

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ.**«Історія зарубіжної журналістики»**

1. Сучасні підходи до періодизації історії зарубіжної журналістики.
2. Поняття прото- та пражурналістики в поглядах різних наукових шкіл.
3. Еволюція усних каналів масової комунікації в пражурналістський період.
4. Еволюція письмових каналів масової комунікації в пражурналістський період.
5. Література античності як пражурналістське явище.
6. Публіцистика Горгія як зразок софістської риторики.
7. Ораторське мистецтво Ісократ.
8. Ораторське мистецтво Лісія та Демосфена.
9. Промови Цицерона як зразок ораторської публіцистики.
10. Роль християнства в розвитку масовокомунікаційних процесів. Зародження ранньохристиянської публіцистики.
11. Творчість найвизначніших представників західної традиції: Єронім Стридонський, Аврелій Августин.
12. Східна традиція християнської публіцистики: Григорій Богослов, Іван Златоустий.
13. Проповідь як особливий вид усної публіцистики. Проповідники Середньовіччя.
14. Полемічні трактати П'єра Дюбуа та Джона Фортеск'ю.
15. Поява рукописних газет у Європі: в Італії та Німеччині.
16. Поява рукописних газет у Європі: Англії, Франції та Росії.
17. Роль інституту інформаторів у зародженні поштового зв'язку.

18. Вплив винаходу книгодрукування на масовокомунікаційні процеси Європи. Перша друкована продукція Й. Гутенберга.
19. Поява перших газет і журналів у Європі.
20. Характеристика масово-комунікаційних явищ доби Просвітництва.
21. Особливості просвітницької журналістики Англії.
22. Просвітницькі ідеї Д. Мільтона.
23. Журналістська діяльність Д. Аддіссона та Р. Стіла як початок «ери персонального журналізму».
24. Журналістська й публіцистична діяльність Д. Дефо.
25. Публіцистика Дж.Свіфта.
26. Особливості просвітницької журналістики Франції.
27. Журнали П. Мариво і Ф. Прево.
28. Цензура в наполеонівській та після наполеонівській Європі.
29. Німецька періодика кінця XVIII - початку XIX ст.
30. Розвиток періодичного друку в Англії першої пол. XIX ст.
31. Історичні передумови та поява перших періодичних видань у Російській імперії.
32. Академічна періодика: «Санкт-Петербургские ведомости», «Московские ведомости».
33. Просвітницька діяльність М. В. Ломоносова.
34. Перші російські журнали («Трудолюбивая пчела», «Зритель», «Почта духов», «Всякая всячина»).
35. Журналістика Росії 1830-1840-х.
36. Поява перших газет на Американському континенті.
37. Газета Джеймса Франкліна «New England Courant» (1721) як один із перших взірців просвітницької журналістики в США.
38. Розквіт просвітницьких ідей у публіцистиці 60-х років XVIII ст. (Бенжамін Франклін, Джеймс Отіс, Джон Дікінсон, Томас Пейн, Томас Джефферсон, Олександр Гамільтон).
39. Розвиток преси США першої половини XIX ст.
40. «Penny press» як новий тип видань.
41. Журналістика часів Громадянської війни та Реконструкції в США.
42. «Associated Press» як провідна американська інформаційна агенція.
43. Джозеф Пулітцер як основоположник нових стандартів американської журналістики.
44. Комерційний успіх «The New York World».
45. «The New York Journal» як зразок «жовтої преси».
46. «The New York Times» – як прототип якісної періодики США.
47. Інформаційна політика Бісмарка у Німеччині.
48. «Золоте століття» французької преси.
49. Система радіомовлення.
50. Історія розвитку телекомунікаційних систем.

1. Періодизація історії української журналістики як наукова проблема.
2. Передумови виникнення української журналістики, особливості її функціонування на початковому етапі розвитку.
3. Львівська преса кінця XVIII – початку XX ст.
4. Журналістський процес в Україні на початку XIX ст. (1812-1848 рр).
5. Харківський період в історії української журналістики.
6. Альманаховий період в історії української журналістики.
7. Концепція «мальовничої прози» Р. Гонорського та її значення для видання журналу «Украинский вестник».
8. Характеристика цензурних статутів Російської імперії та їх вплив на розвиток української преси.
9. Альманах «Киевлянин» М.Максимовича.
10. Журналістська діяльність «Руської трійці».
11. Журнал «Основа»: полеміка з національних питань.
12. Журнал «Основа»: концепція, тематика, жанри, структура.
13. Альманах П.Куліша «Хата»: Історія створення, автори, найголовніші публікації.
14. Роль П.Куліша у розвитку української преси.
15. «Черниговский листок». Рукописні і друковані видання 1860-х рр.
16. Москвофільство як панславізм. Панславізм: історія формування та основні ідеологічні постулати.
17. Типологія москвофільської журналістики.
18. Газета «Зоря Галицька»: концепція, тематика.
19. Емігрантські видання Драгоманова.
20. Початок приватної преси в Східній Україні.
21. Журнал «Киевская старина»: тематика, жанри, авторський склад.
22. Газета «Діло»: загальна характеристика.
23. Журналістська діяльність І.Франка.
24. Журналістська діяльність М.Павлика.
25. Система народовської преси.
26. Заокеанська преса кінця XIX ст.
27. Видатні журналісти і редактори Східної України XIX століття.
28. Початок приватної преси в Східній Україні. Газета «Киевский телеграф».
29. «Літературно-науковий вісник». Загальна характеристика.
30. Становлення радикально-соціалістичної преси.
31. Преса на Буковині.
32. Преса Закарпаття. Мовний характер преси.
33. Перші україномовні видання в Східній Україні на початку XX ст.
34. Преса політичних партій і рухів доби української революції.
35. Типологічна характеристика україномовної преси Східної України.
36. Українська преса в роки Першої світової війни.
37. Друковані і рукописні видання січових стрільців.
38. Жанрова палітра газет доби Центральної Ради.
39. Українська преса в роки непу та українізації (1921-1928 рр.).

40. Зародження партійно-радянської преси України.
41. Преса Західної України між світовими війнами.
42. Загальний стан української преси поза СРСР напередодні другої світової війни.
43. Українська таборова преса.
44. Перебудова преси у зв'язку з початком другої світової війни.
45. Преса ОУН і УПА в роки другої світової війни.
46. Українська преса Північної Буковини та Закарпаття.
47. Преса української діаспори у міжвоєнний період.
48. Доба лібералізації суспільства та розвиток преси. Самвидав.
49. В. Чорновіл як редактор «Українського вісника».
50. Преса в період перебудови. Нові форми роботи ЗМІ у період перебудови: «дискусійні листки», «круглі столи», «діалоги» в пресі, «прямий ефір», «теле-радіомости».

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ДЖЕРЕЛА з «Історії зарубіжної журналістики»

1. Беспалова А. Г., Корнилов Е. А., Короченский А. П., Лучинский Ю. В., Станько А. И. История мировой журналистики. – Ростов-на-Дону: Издательский центр «Март», 2003. – 432 с.
2. Введение в мировую журналистику. От Античности до конца XVIII века: Хрестоматия / Сост. Г. В. Прутцков. – М.: Аспект Пресс, 2007. – 428 с.
3. Виппер Р. Ю. Лекции по истории Греции. Очерки истории Римской империи. Избранное сочинение в II т. – Т. I. – Ростов-на-Дону: Издательство «Феникс», 1995. – 480 с.
4. Вороненкова Г. Ф. Путь длиной в пять столетий: от рукописного листка до информационного общества. Национальное своеобразие средств массовой информации Германии (исторические предпосылки, особенности становления и эволюция, типологические характеристики, структура, состояние на рубеже тысячелетий). – М.: Языки русской культуры, 1999. – 640 с.
5. Ворошилов В. В. Журналистика. Базовый курс: Учебник. – 5-е изд. – СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 2006. – 640 с.
6. Гетьманець М. Ф., Михайлин І. Л. Сучасний словник літератури і журналістики. – Х.: Прапор, 2009. – 384 с.
6. Гуревич Я. Средневековый мир: культура безмолвствующего большинства. – М., 1990. – 395 с.
7. Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 248 с.

8. Есин Б. И. История русской журналистики (1703 – 1917): Хрестоматия. – 2-е изд., испр. – М.: Флинта-Наука, 2001. – 464 с.
9. Жолудь Р. В. Начало православной публицистики: Библия, апологеты, византийцы. – Воронеж: Воронеж. гос. ун-т, 2002. – 191 с.
10. Журналистика западноевропейских стран: Учебное пособие / Под ред. В. С. Соколова. – Л.: Изд-во Ленинград. ун-та, 1990.
11. История печати: В 2 т. – Т. 1. – М.: Аспект Пресс, 2001. – (Серия «Классика журналистики») // Режим доступа: <http://evartist.narod.ru/text2/26.htm>
12. История печати: В 2 т. – Т. 2. – М.: Аспект Пресс, 2001. – (Серия «Классика журналистики») // Режим доступа: <http://evartist.narod.ru/text2/31.htm>
13. История печати: Антология: Т. 3: Газета Древнего мира / Очерки по истории мировой почты / Сатирико-нравоучительные журналы Стиля и Аддисона: Учебное пособие для вузов (сост., предисл., комм. Засурского Я. Н., Бакулина О. А.). – М.: Аспект Пресс, 2008г., – 271 с. – (Серия «Классика журналистики»).
14. История русской журналистики XVIII–XIX веков / Под ред. проф. А. В. Западова. – М.: Высшая школа, 1973.
15. Козлова М. М. История журналистики зарубежных стран: Учебное пособие для бакалавров специальности «Связи с общественностью». – Ульяновск: УлГТУ, 1999. – 100 с.
16. Казакова Т. В. Історія зарубіжної журналістики: Методичні матеріали для студентів заочного та дистанційного навчання зі спеціальності «Журналістика». – Харків: ХНУ, 2001. – 19 с.
17. Козлова М. М. История журналистики зарубежных стран: Учебное пособие для бакалавров специальности «Связи с общественностью». – Ульяновск: УлГТУ, 1999. – 100 с.
18. Корнилова Е. Н. Риторика – искусство убеждать. Своеобразие публицистики античного мира: Учебное пособие. – 3-е изд., доп. – М: Изд-во Моск.ун-та, 2010. – 240 с.
19. Куле К. «СМИ в Древней Греции: сочинения, речи, разыскания, путешествия...» / Пер. с франц. – М.: Новое Литературное Обозрение, 2004 г. – 256 с.
20. Лучинский Ю. Очерки истории зарубежной журналистики: Учеб. пособие. – Кубан. Гос. ун-т. – Краснодар, 1996. – 140 с.
21. Мелещенко О. К., Черняков Б. І. Чотири століття британської журналістики // Наукові записки Інституту журналістики. – Том 9 (жовтень-грудень). – К., 2002. – С. 191–228.
22. Мелещенко О. К., Черняков Б. І. Журналістика Франції // Наукові записки Інституту журналістики. – Том 10 (січень-березень). – К., 2003. – С. 159–212.
23. Мелещенко О. К., Чічановський А. А., Шкляр В. І. Інформація, інформаційний. Словник термінів і понять для журналістів і політологів. – К.: Грамота, 2007. – 72 с. – (Сер. «Словник»).

24. Методичні вказівки до вивчення курсу «Історія виникнення преси». – Дніпропетровськ, 2000.
25. Михайлин І. Л. Історія української журналістики. – Х.: Прапор, 2004. – 320 с.
26. Михайлин І. Л. Журналістика як всевіт: Вибрані медіа-дослідження – Х.: Прапор, 2008. – 512 с.
27. Михайлов С. А. Журналистика Соединеных Штатов Америки. – СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 2004. – 448 с.
28. Михайлов С. А. История зарубежных СМИ: Учебное пособие. – СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 2006. – 256 с.
29. Ораторы Древней Греции. – Сост. М. Л. Гаспаров. – М., 1985.
30. Орбитько Б. А. Реклама і рекламна діяльність: Курс лекцій. – К.: МАУП, 2002. – 240 с.
31. Пащенко В. І., Пащенко Н. І. Антична література. – К.: Либідь, 2001. – 718 с.
32. Прохоров Е. П. Введение в теорию журналистики. – М.: Аспект Пресс, 2007. – 352 с.
33. Прутцков Г. В. Введение в мировую журналистику: Анто-логия: В 2 т. – М.: Омега-Л, ИМПЭ им. А. С. Грибоедова, 2003.
34. Різун В. В. Теорія масової комунікації: Підручник для студентів галузі 0303 «Журналістика та інформація». – К.: Видавничий центр «Просвіта», 2008. – 260 с.
35. Рыжов К. В., Рыжова Е. В. 100 великих пророков и вероучителей. – М.: Вече, 2006. – 544 с.
36. Сидоренко Н. М. Історія зарубіжної журналістики: Навчальна програма. – К., 2001.
37. Сидорченко Л. История зарубежной литературы XVIII века. – Режим доступа: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Literat/Sidor/index.php
38. Соколов В. С., Виноградова С.М. Периодическая печать Великобритании. – СПб.: Изд-во С.-Петербур. ун-та, 2000.
39. Скэмел М. Цензура: личная точка зрения. – Режим доступа: <http://modernproblems.org.ru/press/cenzore>.
40. Словник журналіста: Терміни, мас-медіа, постаті / За ред. Ю. М. Бідзілі. – Ужгород: ВАТ «Видавництво «Закарпаття», 2007. – 224 с.
41. Спанкерен Кетрін Ван. Література Сполучених Штатів: Нарис. – США: Інформ. агентство, 1994. – 142 с.
42. Тимошик М. С. Історія видавничої справи: Підручник. – К.: Наша культура і наука, 2003. – 496 с.
43. Трыков В. П. Введение в мировую журналистику: Учеб. пособие. – М.: ИМПЭ им. А. С. Грибоедова, 2007. – 55 с.
44. Хоменко Т. М. Проповідництво і сучасна публіцистика: (на основі есеїстики Є. Сверстюка, М. Мариновича – Україна, І. Ортинського – Німеччина). – Львів: ПАІС, 2008. – 135 с.
45. Шалагінов Б. Зарубіжна література: Від античності до початку ХІХ ст.: Іст.-естет. нарис. – К.: Вид. дім «КМ Академія», 2004. – 360 с.

З «Історії української журналістики».

1. Бернштейн М.Д. Журнал «Основа» і український літературний процес кінця 50 – 60-х років XIX ст. – К., 1959.
2. Беспалова А. Г., Корнилов Е. А. и др. История мировой журналистики. – М., 2003.
3. Бочковський О.І., Сірополко С. Українська журналістика на тлі доби (історія, демократичний досвід, нові завдання). – Мюнхен, 1993.
4. Гриценко О.М., Шкляр В.І. Преса і політика: проблеми, концепції, досвід. – К., 2000.
5. Гутковський В. Українська журналістика на західноукраїнських землях: державотворча функція, тематичні аспекти (1848-1919 рр.). Історико-політичний нарис. – Л., 2001.
6. Гутковський В. Українська журналістика Наддніпрянщини (II половина XIX ст. – 1920 р.): генезис, проблематика, державотворча функція. – Л., 2001.
7. Дмитриев С.С. Источниковедение русской исторической журналистики: Постановка темы и проблематика // Источниковедение отечественной истории. – Вып.2. – М.: Наука, 1976. – С.272- 305.
8. Дмитриев С.С. Периодическая печать дореформенной России (1801 – 1860 гг.) // Источниковедение истории СССР XIX – начала XX вв. – М., 1970. – С.243–267.
9. Дмитрук В.Г. Нарис з історії української журналістики XIX ст. – Л., 1969.
10. Животко А. Історія української преси. – Мюнхен, 1989-1990.
11. Киян О.І. Вклад журналу «Русский архив» в історіографію України // Український історичний журнал. – 1988. – № 10. – С.68-76.
12. Коновец О.Ф. Периодическая печать как источник историко-научных исследований (К проблеме реконструкции «образа науки») // Науковедение и информатика. – К., 1992. – Вып.37. – С.19-27.
13. Корбич Г. Журнал «Літературно-науковий вісник» львівського періоду (1898-1906). – К., 1999.
14. Крупський І.В. Національно-патріотична журналістика України (друга половина XIX – перша чверть XX ст.). – Львів, 1995.
15. Матяш І. «Найпотрібніший підручник для всіх архівних робітників» (Українська архівна періодика 20-30-х років) // Студії з архівної справи та документознавства. – 1996. – Т.1. – С.30-42.
16. Михайлин І.Л. Історія української журналістики. Підручник. – Кн.1: Період становлення: від журналістики в Україні до української журналістики. – Харків, 2000.
17. Палієнко М.Г. Повернення із забуття: Портрет вченого, журналіста, видавця Володимира Науменка. – К., 1998.
18. Палієнко М.Г. «Киевская старина» у громадському та науковому житті України (кінець XIX – початок XX ст.). – К.: Темпора, 2005.

19. Палієнко М.Г., Срібняк І.В. Історія зарубіжної та української журналістики: Методичний комплекс. – К.: НаУКМА, 2003.
20. Присяжний М.П. Преса української еміграції в Німеччині: Становлення, розвиток, тематична політика (1945-1953). – Л., 2000.
21. Розенберг В., Якушкин В. Русская печать и цензура в её прошлом и настоящем. – М., 1905.
22. Романюк М. М. Українська преса Північної Буковини 1918-1940 рр. – Л., 1996.
23. Сидоренко Н. Національно-духовне самоствердження. – К., 2000.
24. Шаповал Ю.Г. «Діло» (1880-1939 рр.): поступ української суспільної думки. – Львів, 1999. – 384 с.
25. Федченко П.М. Матеріали з історії української журналістики. – К., 1959. – Вип.1: Перша половина ХІХ ст.
26. Федченко П.М. Преса та її попередники. Історія зародження й основні закономірності розвитку. – К., 1969.
27. Українська преса поза межами України. Матеріали науково-теоретичної конференції 25-26 квітня 1996 р. – К., 1996.